

הנפקה והפצה

10 (1) 30

הנפקה והפצה של מטרות
הסוכנות היהודית
בבריטניה ובלגיה

13. 4. 60

המראות: מ"ר א.ד. לינדייל
המראות: מ"ר חיים אבנרי

ת נשות 1942 הציגו פמי לארגון איזילגלי בהולנד. א' כטו יתרכז
הארגוונים זה תחילה סאוד קטן, וזה היה מודרב מכתה אונשטיין
יזוצאי או בירוטיטה שהתחילה בהצלחת יתודרכן.
בראש ובראשונה היה מדור שהיינו צדיכים להתחיל בעבודה
של זיוף ניירות ומספר חדשניים עבדתי בבית סגור בזיווף
ניירות, מעורדות זיהוי, פספורטים וכו' וכו', הכל מה
שהיה זורך בכך. בספטמבר 1943 עברתי לארגון הרגה יותר
בדול, בדול שהיה תחת פיקודתו של מטה אקללי ההולנדי
באנגליה, ואלו באופן מיוחד התפקיד בהצלחה של טיסים
פנפלו בגרמניה, בלגיה, הולנד וכולו. כדי להעביר אותו
לאספרד

זה ארגון הולנדי?

ה ארגון הולנדי, הארגון הזה יותר היה סרט ~~עליהם~~
שנקרא נורדרפל שפיל או מה שהוא כזה. הם היו הראשונים
שהתחילה לעבוד בשבייל הטיסים האלה, מדרגה של לויטננט
קולונל ומעלה. עם הנזירות של הגיסאטפו. שהם הישכו
את הנזירות על ידי כך שפעם רצחו בן אדם מהגסטאפו, לקחו
את הנזירות פניו, וביתם ~~בב~~ דפום בהולנד תחילה לזיינע
את הנזירות האלה. בספטמבר 1943 הוחלטograms אוני אלך לאנגליה,
ושלחו אותו הלאה, וישבתי מספר שבועות בפאריז.

אחרכך דרך איזה קשר אחר באתרי מנגע עם בן אדם שהיה
צריך לתכוב אורתוי עם שני ספקדים גבויים של ארגון ברול
הנקרא "בונד נידרלנץ" לאספרד. האדם הזה שמו היה הגוריילה,
נכון להיסטוריה על ידי כן ~~בשם~~ ^{בשם} ~~העם~~ ^{העם} אונדראילה" שנשנתה

1944 עזרו אותו ואמרו שהוא הבן האדם שהביא לאספה

של המנהליים בארכנטים. זה בזמנו שהיה עם המנהליים.

Double Agent בכל אופן ברור היה שהוא היה זהה גם היום בראור.

הוא הגיע אונצנו לבורדו וקדמת הלאה, שם קרתה איזה מחלוקת, היום בוודר שזה היה סכון פראש, ורק בקורס דב אנחנוך יזאנו מהמאפלה הזו ומהלחתו לחדר לפאריז. כפריז אחרי ימינו ספורים באתרי בטרה בטגע עם הקבוצה היהודית-הולנדית שתיהלך בדרך לספרד ומתחילה אדי זמן מה לעבדו איתם.

ש את זוכר כי היה בקבוצה זו?
ה כן, בקבוצה היו היו ננו וצ'י. אני כבר לא זוכר.
היו מספר אנשים שהיו בדרך לספרד. בכל אופן ננו היה שם ותבן אדם עשיר מפקד או ממונה על הקבוצה. אלה הביאו אותו לאן. ואחרי ריגוני הוחלט שאני אטסיד לאבודו עם האג'. הבאתו לאג' ולקבוצה הולנדית האלה שהיון אבשי הטלוז, והוא הציגות של ה S.S. ו-S.
שהארון המלנדי השתמש בהם, וחתלו אחר כך לעבור עם הביבירות האלה, זאת אומרת בוגר כינוי או שפט אל ורך בן ירדת מלאה. היו ו הם היו הציגות הטענים והוא ביזוד אשר השתמשו אי פעם בטענות בעבודה האי לבליה

בצורת, זה פחות או יותר נכון.

ש מתי זאת היה, באיזה חודש
ש זה היה בין נטבר וטבר. לא, זה היה באוקטובר 1943.

ש כשאתה באת בטגע עם אנשי האג' זה היה כבר כפריז?

ז.א. כפריז באת עם אנשי האג' בטגע?

ת לא, אני באת עם אנשי האג' בטגע בטולוז. פעם ראשונה שאני נסעתי איתם לטולוז ושם היכירנו אותו ואנו האנשים האלה כמו רוטמן, ופול, אחר כך. ואלה היו אני לאן.
בידך לך שם אונחן הייבר זריפים לתה השפה.

ש אתה נשבת?

3/לינוביל

ש איך זה היה?

ה כידוע לך שם אונחנו היינו צריכים לחתם הסכמי. זה היה מוזר מאד. גיום ואני, באופן מיוחד, לא היה לי לי מקשר עם החיים ההיסטוריים אז היה לי מוזר מאד. כל הטעמה והדגל שהיota על השולחן, וכל האווירה ההיסטורית שהיתה סביב כל זה.

חוץ מזה ארץ ישראל בזמנו לא אמרה לי שום דבר. אני הבנתי מהם את הוועוד של הבירות בפרש, וזה התחלנו לעבד עם הבירות האלה. אונחנו לקחו על עצמנו מזג גם אם בן, זאת אופרת הטולדנדים של החלוץ וגם אני, לקחו על עצמנו את כל הטודספודטים על נוירות גדרניים ומאז אונחנו תחלהנו לעבד איתם כל הטודספודטים ספרדיים ופלנינה וברדדו וטולדו הילכו מתוך הבירות של הצבע הגרמני.

ש ذات אופרת בעזם של אריגון העמלה לא כדי להזכיר לבוגר או א' א' ארפת ספרד היו צריכים לנו ע

ברכנת ואונחנו העברנו או там קבוצה של *TODT Organization* או של לופטוואפה או זה אריגון אחר של הצבע הגרמני.

ברור שהיינו צריכים לידע תמיד איזה צבא או איזה חלק מהצבע עבר בחלק מסוים של ארץ זו. זה היה פשוט,

הlopevoape או חיל הים או אריגון טודט או משהו. בהתאם אונחנו עשינו את הבירות והעברנו את הקבוצות האלה.

ש אני פבין ככה, אותו בעזם נכונת לאוי בנוובמבר 1943. נאוף

מעשי מה היו התקמידים שתפקידו עלייך תיכף

ה התקמידים שתפקידו עלייך היה באופן מיוחד העברת האנשיים למקום. היה ריכוז הרבה יותר שוכן מהדרפים לגוזע,

ונענו ברכבתם של הוודרכט גם ובכל רכבת היה חלק שהיה

שייך לוודרכט, שהיו בוטעים בה רק חיילים וקצינים

שליהם, ועל ידי כך היו והשתמשו בנויות בנוירות שלהם, היינו

חיים במויהם, היינו חיים בתמי מלאן שלהם, היינו אוכליים

במטעדות שלהם, אז הרבה יותר קל היה להציג מוקם למקום

8/לינוביל

ולהעביד קבוצת אונשיים סמוך למקומם לאשד בשבייל כל יתר האונשיים, אשר היה להם פחד מהAMILICA הזרפתית ואלה שהיה להם יותר קל להכיר את היהודים. וידעו הרבה יותר טוב את התנאים באוטו חלק של הארץ.

ש איפה ישבת בתקופה זו ? אמי מבורון איפה היה המרכז שלך, אתה טולוז ?

ת לא. לא ישבתי באך סקוום. אמי נסעה מילילט, קורם בורדו, טולוז אחר כך, אחר כך פריז, לייאן, ושב פעמי פאריז.

ש הקשר שקיימת עם אוני אג' היה תמיד עם טולוז ? ת כן תמיד טולוז ; ז.א. למשה; גיגי בכח.

ש כשהיגיעה קבוצה מהולנד, שבעיר למשה את הגבול המצרי, איפה התחילה לתפקיד שלך בעניין זהה.

ת תנקיד התחילה ~~באות~~ שהיינו ארוכים לפחות את האונשיים בתוך אדרת. הם הלאו או לעברדאבאיזה מחנה אבאי, או אצל איכרים, במדה שהיה לנו מקומות אז איכרים. אבל הרוב הללו לאיזה מקום צבאי עבד. בוריבוון טודס או בלופטדורפה ש כל זאת ~~בעניין~~ זמכין ?

ת ~~בעניין~~ זמכ' ? עד מהרtha אפשרות להעביד אותן לספרד, מל אחד ואחד היה אריך לחכות לתורו. ברור שלקחו משבו רביים מיוחדים כללו, פעם עשינו איזה קבוצת ילדי העברנים למספר ותפקידים בסדק שם היו בחירות ותינוי מועמניים ~~נאענש~~ גם כן, העברנו באותו הזמן ~~לטבאנק~~ ל████ץ אך בדרך אחרת אפסם. אני חשב עד היום שהצלחתה הגדולה ביותר הייתה

הטרנספורט של ילדיים. שעשינו איז פעם ~~טראנספורט~~ של

ש העברון הילדים הייתה בשיתוף פעולה עם הגברת ג'יזלן בון.

ש מה ידוע לך קצת עליה ?

ת היא הייתה חברה מדינית. אשם מבורגרת, א-יידיש מאנא, 228 פחד, שדק ידע דבר אחד בחיה וזה היה הצגת הילדים יהודים, ואני חשב שביין כי האונשיים שעבדו בעבודה זו מחהגי,

ג. לובבניאל

אבי חשב זאת כארון אישי בוחלט, היא הימהabi קרובת
לאיזידאל מה שבן אדם יכול להיות.

ש היא הימה בלגית הרדי. אין היא מסתדרה בצרפת
ו היא ידעת ארכטיט.

ש ומכ עם האזרחות וכל השאר
ו כזו כל אחד ואחד, עם נירנות מזוויפים.

ש בכל זאת, כדי לארכן ארבען בזה הימה ארכיטה להיות גם
בעלם קשיים

ו היא לא אירוגבנה. היא הימה אחראית על הילדים, בתיה ילדים
וכולי.

ש ראת ההברחה של הילדים לובבניאל ובן הלהה.
ו זה היה מאורגן והיא רק הלכה עם הילדים, היות ובשבילנו
זה היה בלתי אפשרי. ללקת עם קבוצת אנשים יאטפם בסביבה
גבבויל מבליזה געודה חדודה. ברור שהיא הימה, בכת,
אשר שאפкар היה לפניו עלייה. היא, בנייה, למש, לקחה
בחוראות אותן כטפלות. אחת הבוחרות שגדה ביום הארץ
וחתה עמו אדם די ירווע, כאן אמי לא רואת להזמין את
שם. בחורה זו קיבלה פשות התקפה היסטרית. אוניברייד
איתם בזמננו והיא אמרה לי מביא דלי סימ ושפבנה על
ראש הבוחרת. ברור שההיסטוריה עברה בן א רבע. היא הימה
מאוד פקחית.

ש אם קהעbara עצמה – הא היא נערצת באנשי האג' יי אוניגיד
בפבריזין

ו בז. בעדן את הסידור עשיינו ליאון ואגן. מתבונן עשיינו
והיא הוציאת לפועל. אונחו הלבנו עם הקבוצה עד פריגיניאן
ומסמם הם הלבנו הלהה. בין אלה היה גם הילד שהוריון
היו שצדרכנו פעם ברומא בונדי. והם היו מוקד 5 טים
בופדר.

ש אעה אולி מתקוון לדודטסראן

ו כ[.]

ש דודטסראן יلد ב[.] סלו[.]

ת הוא היה אז ילד בן שלוש. הוא היה בקבוץ. *Quand même*
ש אני קראתי לעלו. אורי הפלומה הופיע בטולוז בעונן, שם
הופיע סיפור על תאורה הפועלה ובcoli, ...
אחר כך קראתי לבני מוחמי הגיטאות את הסיפור.
ת כן, העורך היה טובי גריין
ש סיפור על הפועלה של ביזל ובין השאר מספר שם על
הילד אורי דולסבר. בין הוא עכשו
ת הוא עכשו בתזרע חד ש חוריו.
ש כתוך הסיפור *Quand même* אני שם לא הבנתי בדיוק.
המעבר שלחט היה קל בגוף טויחר, או שהיה איזה שידר
של מעבר ברכבת. או מה היה הסידור שלחט?
ת הם עבדו... מאז שהשתחררו ממחנה הריכוז או העבירו אותם
ברכבת פולנד ישר לטולוז, ומשם אלכו לטרנספורט.
ש אהורייש אבל הילדים של ביזל
ת הילדים הם היו פוזרים בכל מקום בצרפת. היו צדיכים
להביא אותם למקום. זה היה נפרפיניון ומשם הם אלכו ברגל
עד לספרה. שם חיכת להם פריך ליכנסטיין שידע כבר אל
כל העולה הדו וקיבל אותם ובהיא אודם למקומם.
ש סמ' עבדו ברגל את הגבול *אפרפיניון*, מקום שהפיריבאים
גובים ביזה. זאת אורחת, במקום שהפיריבאים נטוכים ביזה
ו כן. הנוכחים ביזה. אבל הסבנה בדולת ביזה. שם הייתה
השסירה הנדרלה ביזה בירתה של טשר הגבול שלחט,
א אלא אנטואיאן איז
ש בסיפור הזה *Quand même* מופיע שודיה שאהה טריה לזכות או
הילדים פזריך שבקרים שקרוב לגבול ומעבירה אותם. והיודע
זע קטרים עם ספרדים בעזיזין ואלה?
ת כן. הספרדים היו האנשים שעזם פורי דרך של כל טרגנספורט.
ו טרגנספורט.
ש סוף?

ת ברור. האם היו מקבלים כתף

ו רוג' דובב היו סוציאלייסטים שהיו גרים בצרפת ושובים רבת
עבדו בחברחת של נשק וכדרכות, כל הדברים האלה, אונחנו
השתמשנו בזאת. ז.א. האגי פחוות או יותר השמש בהם כדי
להעביד את הקבוצות סדרת לספרדים דרך הפירינאים.

ש שוחר הרדרים אמי מבין שאומת פעלת בעזם הרבה גם עם
ב' ק. סורלא עז שנותפן.

ו סק. אתה יוז על הפעולות שלו כי הרי עד מאי ~~שנה~~ עד שתו א
נתקס הוא היה אחראי.

ה על הפעולות שלו אמי באופן אישי לא יושר הרבה. ^{הויל} אמי היה
בגעו אליו רק לסייעו, ומעט פאור. הוא ארגן את ה
טראנספורט במחילה, הוא היה בן האדם שבאופן פירוש
פצע את פורי דרך ונתפס. במקרה אמי היה עזם כטרנספורט
זהה. בשקרה האסון שכט נתקס כל האנשים פטולוז. אונחנו
פושט היינו כבר בהרים. מורה דרך שלו חזר אז לכפר
ספנו יאנקו טרגל הפירינאים ושם רצחו אותו.

ש באיזה מקום אתם עברתם שם?
ה ^{באלפחים} על יד ברוסט. אמי לא זוכר את שם הכפר. אבל אמי
זוכר שאונחנו הלכנו עד ^{ברכבות} ברכבות, ושם כארטנו ער
הכפר הזה, ושם המהלך יומ אחד ברגל.

ו וחוורתם?

ה ^{עליה} בכווקר אמי היה אליו אז על הטראנספורט
זהה היה ותכוונה הייתה שגם אמי אלך ^{לפדר}. בא איזה
ילד, ישתי וקראו אותו, ומספר שטורה הדרך נרתך על
ידי הגסטאפו. אמי חזרתי עם עוד בחודש אחד, והקבוצה דשאה
בהרים. אונחנו נתפסנו על ידי המטי שט, והייתה לנו טבאת
גרטני, באופן מיווח שביין הארפטים זה היה דברטוטן
bijouter, ובפרט של החומר שהיה אמי ^{טבא}, גראני טובתק,
חסבו שאונחנו הגסטאפו. ומה רצוי לרשות אונחנו. אז ברוור
היה שזו הייתה השעה הבלתי נזימה ביותר שהיתה ^{ליבחחים},
היות ומילא הגרטנים רוצחים אומך, אז עוד איך שהוא. אבל

המקיימת היה גרווע. בכל אופן אונחנו הצלחנו לשכנע או תם
שאנחנו לא גיטטאמו אלא לחייך. אחרי שעה וחצי שיחררו
אורתנו ובתנו לנו צומשייך בדרכנו. אונחנו מזרנו לגוטנבו ושם
מחנות הרכבת הימה (סינצ'ב ^{לט'ג} כתובות) ואנשיה מלאת גוטמאפער.
היות וירדו שהקבוצה בהרים, וידיעו שצריםים לחזור לשם.
ולא י לעננו פשטן איך לחזור. אז שבענו [^{אחרי} זמן מה]
הלבנו ישך קתמונה הרכבת, והבהיר הזה שהוא מגרטניא
הלא לחיזיל גרטני שעד שם ושבא אותו בגרטניא מתי הרכבת
לטולו גרטמי. אז הם שמעו את גרטניא המהורה שלו
וחשבנו שענו נאום פועלין או אנשים שעובדים שבילם,
כלי לבקש ניירות, שלא היו אז בידינו היה וברטנאמפורהים
אסור היה קחן ניירות, לנו לנו לעבור ובן הבענו לטולו.

ש מתי זה היה

ה זה היה במאי 1944.

ש בסוף מאי, אצע... כי ג'ק טורל נתפס...

ה נאורתו הידם נתפס ג'ק טורל.

ש הארגון של האברחות היה פרוטז אן ודק בידיו של ג'ק טורל?
ה כן. בהחללה כן. אחר כך זה, לייאן, לך זאת גם אוריים,
וגם אמי התחלתי לעבוד. אחר כך חלקה אם זה פחות או יותר.

ש הכרת יהודים בשם טוני ברוך וולדאי שאנץ סביר, הוא מרכז שקייגטן
ה כן. הוא נחרג יחד עם אשא ^{טונט} דוד דוד ונטה של
בטי, אשר בבה כבאר שבע.

ש הוא נחרג על ידי גרטנאים?

ה

ש מתי הייתה פעולתה של בט'ג

ה בזמן המלחמה או אחרי המלחמה?

ש בזמן המלחמה, אין אני יודע ^{אנו לא מיליכין}, אולי אין ^{אנו לא מיליכין}
ה נטי הייתה בחורה צעירה מאוד שתחילה לעבוד ברגול באו פן מיוחד
ושלחו אותה למקי וביל מידי דברים אחדים להביא מידע.
ולטולו, היה פשטן ראתה איך הרכז אם האס שלה לנגן עיבינה

ואז היא קיבלה שוק. זה

ב' לינכבל

שננים רבים לא אהבakkax יכלת להתגבר על זה. אינני יודע אם ידוע לך היפוך של הבוחרה שתפקידו בinalgיה אשר שלחה את האbillות האלה של השטרנישטיין לארים באובליליה עם הפסזון.

ש בשנות 1947
 ו בן, זו היממה בטי.
 ש מה אתה אומר
 ת בן. ובעניניהם האלה, זאת אויטה היא רק קירה בעניני סודיעין בקשר לגובלן, אחר כך תחילת לעבור איתנו באופן מיוחד בתור מזכירה ובבחורה שהייתה נשק, לנוון בן (ה) הכהן הכהן גדיות וכסף, וען ^{ולג} הוא עודה בכל העבודות האלה.

ש אני מכיר אורה טופרין ואמה טופר אדמת טהרים, גת הבעל
 גט אבן גזע .....

בקבוצה זו, שהכח לפירינאים שאותה הימם בה, היה גם נשק, היה לירוי מוציאין?

ת לא. לא היה שום לירוי. רק לטורי דרך היה נשק.

ש ונשק של אמי לא היה איתכם או

ת לא היה איתנו

ש כמה גידיהם בערך

ת בערך 48 איש

ש כולם יהודים

ת בן, כולם יהודים.

ש קרה גם שהיו קשרים עם כורדים לא יהודים בעניין זה ת בן. אונחנו העברנו פעם כמה טיפחים אפריקאים לופרל. וזה

סיפור אחד מואן. אחרי המלחמה בפריז, אתה יודע ברודאי

על זה שעזרנו לנו אחד ואחד באנטיפת שחתקיותם עם אי זה

בחורה שקוראים בשם ליזית, ועוד אווטרי אטד. ליזית

הייתה דושית. איני זוכר את שם משפחתה, והיא הייתה יהודית.

הם היו סוכנים של ה- *Intelligence Service*

הבריטי. וזה היה מודיען שאונחנו נקיים איזה צבא יהודי

בתוך ארגון אחדי ה- *Double Agent* פועל בפועל עצמאי,
אחר כך התבדר שם ה- *Double Agent* וכל אחד נוצר שם,
זה שמייה באסיפה זו.

במ אידי הייחי צריך להיות שם אך לאZOLI היה ~~מי~~ התקפה
סווירית בליאון ועל ידי אידי איירתי ב-24 שעות ובשעות
לשם התבדר לי שכולם מפסיק ורך כמה אנשים נשארו. אז אלה
שנשארו הפעילים, ואלה אשר ישבו שם כפירים, שהיו צרייכים
להגיע לספרד מבלגיה, הולנד ובלגי, אז אגדאך אידי אספני
ארותם ואחרי יום מסעתי איתם לטולוז. כי דרתוי ביריות ומכל
שנכננו לרכיבת והגענו לאורלייאנס, כשהגענו לאורלייאנס
פתחו נפתחה דלת הרכבת ונכנסים בני אנשים, טיפוסים
של גיסטאו, וישב על ידי החבורה שלו, גם ביום היא גרה
באץ ישראל, ועוד בחור אחד, והפרזופים הלאה של גיסטאו
ישבו סולנו. הסתכלנו עליהם וגם החזקה, חוץ עומדים
כמה צרפתים, עומדים לפני הדלת ולא אווטרים שום דבר.
ברור שהיה פתחם שקט, היה וחשבנו שגם אומנו תפסו,
אידי הקטן לבית שימוש כדיجازיר את כל הבניינים האלה
שהיו לי בפנים; ואחר כך גם החבורה שלו, שהיו גם הרבה
דבריהם אותם, גם היא זרקה. ורכיבת המשיכה ללבת בכל תחנות
שהיא נעצרה הרכבת בדרך לטולוז השבנו; בו, עשו זה
יקרה ואנו לא רצינו לדבר עם יתר האנשי הקבוצה שישבו
בחיק אחר של הרכבת כדי לא לסכן אותם. אז כך עברו אחד
עשרה שעות... אוניברו דק ראיינו את שני האנשים האלה
שהיה להם עתון ביד, וזה הזען הסתכלו באותו עתון,
ומעבר לאותו, ככה, אלינו. הרכבת המשיכה ומשיכת וכל
הונגה לא קורת שום דבר. אמרתי: נו, טוב, וזה אם רואים
לראות לנו אנו נומעים וזה יתפסו אותנו. אנו יונדרים
בסולו, ולפנינו רואים איך השנאים הלאה בורחים פה
מאותם הזרים. יוצאים מתחנת הרכבת ואטנו -
שם רואים לראות עם מי אנו נפגשים עבשו. ושם עמדת

אייזה בחורה שלנו, גם כן פולוניה, ~~ויאנו~~ נלי לסתובל אלה
עבהתי על ידה ואפרתינו בטי, וכי, אז היא הביבה תיכף
ומיד שמשתו לא בסטר וברחה.

אבי הוֹלָן לוֹלוֹן וסתוכל שמאלה זימינה ולא קורה שום דבר.
אחרי שבוע שלחתי את החברה שלי לסטר עם אייזה טרנספורט,
ואולם רם לי מהאנו שדריכים לגשת לשדרנספורט השני,
זוהרים כמה טיעונים באיזה הצד על ידי הפירמידאים,

ש זוכר את המוקום?

ה איני זוכר. את המוקום. אבי בא לפנזה, שם יושבת איזה....

וְלֹאַמְּדָס וְלֹאַמְּדָס

פונחת לי את הדלת ואני סבך את

כגמתי ואני אדרה: איזה זה זה, אבי בא בשבייל עוד זו
זו. ווודהי שהלכנו אז עם נסיך ביד, והיא אודרטה: טוב,
אבי, שגדשת לחכות, אבי יושב, הדלת נפתחת ועומדים שם שני
האנשים האלה. אבי נבהתני כל כך, אודרטה לה: זה גסטען.
והיא: מה? ותואתני את הגשם. והם גם כן ברחו. מה מתברר
אחר כך, שהם שמעו נרכבת - הם היד באמון קולונל ולויינט
קולונל של האבא האמריקאי, טיעונים, - הם שמעו כשהיכנו
לטא שלנו ברכבת שאנדו דיברגו הולנדית כייזנו וחשבו שאנו נ
ברומני. אנהדו חשבנו שהם ברומני. אז בסופו של דבר
התברר כל האמת.

החברה שלי היא הייתה בסטר ותואת עבדה אז בסטר בקונטוליה
הברית האמריקאית. אחריו כחודש ימים ניכדים שני האנשים
הלאה והיא ששה עלייהם בדיקות אורתו הדבר... היא לא ידעה
את כל הסיפור.

ש זה היה הדבר ממש הסיפור עם....

ה בז. זה היה בשם מורי. היהת לאבגדו התגבעדו רקח לא
יגולדים איזה. אפרדו יט טופיק ארגזניים נוזריים שדורגים
לאונשיין האלאה. אבל זה רק דוגמאות לדוגמאות לא יתווים.

ש זה היה מדבר במאי, יוני ויזלוי. אתה כל הזמן תמסכת
בפערות הלאה של העברת הולנדיסק

ח זה הפסק ביולי, וזו ארגנו אורטנו בקבוצות שבתוך E.F.I.
היתה כמה יחידה של צבא ש[...] שהשתתפו בשחרור של פריז.
ועל ידי כך ארגנו היינו דורך את מקבוצת הפבור שבסמוך
של גול נכבש פריז בגודוסה 1944, ארגנו היינו כי []
יחידות הכבוד שופר הראש של דה גול. וכך שאנו השתתפנו
אז בזמננו בהתקפה של ה..... שהתקיפו איבני יודע אם שמע
על זה, שהתקיפו בזמננו את דה גול לפניו כנסים נוטרים.
כשה גול נכבש נוטרים התקינו אותו ותחיילו אהבין לו.
ססאל וסימין. גם במלחתו הזו קיבנו את החיק שלנו.
וכן לא הרבה זמן לאחר

ש בקשר זו, לפני שחרור פריז אובל אחורי שחרור טולוז, האבי
שדר או E.F.I. שדר ברדיין ליהודיים מהצד ימקי יהודוי,
לאבי. אם האספנו אז יהודיסק

ח אני לא יודע, היו דישבתי בפריז. מטי היה בסביבות
טולוז בדרום ולרי לא היה שם שבע עם המקי. אבי הייחדי
שייך לקבוצה לגמרי אחרם. רק בהצלחה, ואז וכך קיבנו
קדצתה של סבומא זדרדים כאללה.

ש מה מה שוקרה .....

ה כן.

ש אתם הייתם מוש בתווך E.F.I. כיחידה יהודית?
ח כן. אובל גם כיהודא קיבלו אז את המינוי בקזין, קיבנו
את המינויים כטו יתר האנשים.

ש מה בקשר לעוזין של ספרד. אומם ידעתם על המתרחש בצד הספרני
של הפלירינאים, ז.א. בספרד. מה גורלם פגשם של האנשיים
שעד בריהם לספרד. כמובן שמה אם יש סכנה של בירוש
מחדר?

ח כן. ידענו. ידענו גם כן שם הם בוגלים בידיים של
"קור בלו" אלה היו האשיסטים הפלנינה, הם היו תומכים

13/ לינוביל

עשרה וחתשת הקילומטרים הראשוניים, גשם לי, או ששים
הקלומטרים הראשונים מהפירינאיים בטור ספרד. אם אקְה
תפקיד אז היה סכנת שיחזירו.

ש שמעת על טרמי שיחזירו?

ת לא.

ש והאיןפורמציה הגדיתם באופן סדר מחד השני. ז.א.
האם דבואה עברת ג-ו. התקבל?

ת כן. על ידי פורי הדרכ בדרך כלל.

ש אטמול שוחתי עם בחור אחד שכעת נטא בפבוועט, קיץ
בגבע. הוא נפטר שהפרק השאיר אותו באמצעות הדרך ומתק
אזורה.

ת כן. זה קרה. קלה לנו גם שבחוור אולד נפל.

ש איזק איזיכעגלאום

ת כן.

ש איך זה קרה לו

ת הוא מתגש ואומרים שלא הייתה אפשרות להציל אותו.

ש הוא היה אדם זקן או צעיר

ת הוא היה בחור בן 20-21. אולי עוד יותר צעיר.

ש שמעת אולי על בחור בשם זונברט פינקל

ת כן.

ש גם הוא מת בגבול ספרד א-איינז-גאנץ-אל

ת כן ז' ז' ז' ז' ז'

ש ופה יש לי עוד שם: אנדרי אילובוגן. הם היו אלה אחים
צרלאס, לייאן ואנדרי.

ת לא מכיר. אני את הצרפתים לא הכרתי. אני טיפלתי מושך
בפולנדים.

ש אני יודע כי בדקתי את תכונתו של האני, ובשאנו עברתי
עליה חפץ המכלה בשפטם שמדובר ובאים מתוך היה שדבר
הולנדית ידעתי שהוא פולא הולנדי. כי מקום הלידה היה
בדרכ כל מ吼וד.

ת היו לך שגורשה ארבעה ממש הולנדים שעבדו בזאת.

היתר היו כפעט כולם יוצאי גרמניה.

ש אמה מיחת אחד מהם

ת כן

ש כי עוד

ת היה מבחן פינקוף וASHOT זגס וווסטליילדר

ש גראונן ברוכט היה פועל באותו תקופה

ת כן. הווא ישב רק בזולנד

ש הוא מחזיק את החלק הזה של טולוז בתווך הולנד

ת *אך זה נסובן לך ואיך אתה פועל?*
ש *אך משכח דבר אחד, אם ידו-ידך מחת שם הבינלאומי שלו -*

הארם. אינני יכול לזכור את כל השמות.

ש באופן כלל. כמה אנשים לפיקד, הולנדים, עברו את הגבול?

ת אין לי שום. אבל כדי להיות בטוח נדמה לי שעברו מהולנד

אייזה 100-150 איש. אבל כדי לסמוך בטוח אתה יכול לדעת

רק על ידי הפטיסיטה של האגי. שם רשות.

ש בן, אבל שם מצאתי בפ' הכל 240 איש שעברו לספרד.

ת עברו יותר מ 480 איש.

ש דגם במקומ אחד מצאתי 598 ילדים

ת כן, דבר זהה, הרכבת יונדר

ש דרך הגבול הזה של הפירינאים האם היה אפשרות להעביד ש-
אנסים, פיקד

ת זה היה סודבל...

ש האפשרויות הגבילו או תבו. אלף - הילך רק ספ' אנשים, מוגבל

שהיו מוגבלים לארגן את העבודה. בית - תמיד היה הקשי

העיקרי וזה סורי הדרן, מזואר, לא כל אחד היה סוכן

להעביד איזה טרנספורט היה וידיעו שם תרופים *אם* סודות

בטוח סחכה להם. זה לא היה דבר כל כך פשוט. בדור שער (

בנ' אנשים בדוריהם שלא היו שורדים עם האגי. היו די הרבה שמאז

בעצם את הדור). היו גם הרבה שדרן הנספח האכבי הולנדי

ונגין עברו לספרד.

ש כי יכול להעיף על כן. אתה נתת לי שני שפטות, זה

האנשיים הלאה

ה ב]

ש האם יחוות שפערני וsplendid פרטך יוכלו לופר
ה כן. און. מתקבון זכורנו לפראד אלפרד. הדבר חשוב
שאנו הבנו לאנו זה לעוד שקשר עם הנרגניים. זה נתן
אפשרות של טרנספורטים הרבה יותר בדרכים מאשר הם
היו מוגבלים לעשות.

ש אני שאלתי פעם את גרו רוטם איך אתם עבדתם את הגבול
עם הנרגנים הנרגניים. הוא אמר לי: הגה תארץ, ובcco גתחת
גוטמן וצצאל בטלפון צבאי גרמני. זה היה קשר לאין-
פרשה, הנה קשר למעון שלכם
וז המעבד של כל הקבוצות, ברורה.
ש אתה ישבם גם כן לאיראן הגובל בתקופת סובייטות
ה טרנספורט ווילאי. שבאו טרנספורט הבנו או לשם עד הפידינאים
וחזרנו.

ש סדרתם אוועס ז פאוד וחוודה
ה כן, ווילאי
ש איזה מקום היה מקומו האחים שאתם בדרך כלל עברתם בו ?
וז זה היה לו גל של הפידינאים בפו, נסבב, בזומטס, בפפיניאו.
יחד עם הילדיים.

ש ז.א. כל טרנספורט אתם לווייתם
ה כן. עד הפידינאים.
ש כמה טרנספורטים כללה בערך היו
ה זא יכזב להזכיר
ש כל כמה זמן היה טרנספורט בזו
ה כמעט כל שלושה שבועות. זה רק מהחיל העצמי של הטנספורטים
במרץ 1943 זאת אוממת רק איזה ששה-שבוע חדשם עטפסו
להעביד את הטנספורטים ואמר כן בא השחרור
ש אני סצאי מתוך הרשימה של האגי סצאי וסיבתי כאן לפה

לפי התאריכים לעצמי את הדברים האלה
ובכן אני רואה פה קבוצות עז ברים פולטים. אדם אחד
על כף ימיו 1943 שלושה אנשים ביולי 1943, אחר כל
באוקטובר 1943. זה היה טרנספורט שאותה השתתפה בו
באיוזה שהיא צורה

ת לא

ש אחר כך בסדריפסדורג המכית טרנספורט אחד שפזר מבורגה של
2000 פטר בגכל

ת מתי זה היה

ש זה היה בסוף 1943 או בנובמבר או בדצמבר, אחר כך מצאתי
שקבוצה גרולת ראשונה בעז עברה רק באפריל 1944 בנהריה,
זה אומתת הם בחורף נפטרו הטרנספורטים

ת כן. אי אפשר היה בחורף כי היה שלג ותיה קשה מאוד עם
כל הטרנספורטים, בפרט היה דוחה מאוד בשבייל אנשים שלא
היו יכולים ללבם. זה היה בין שניים שלושה ימים לפחות.

ש כמה קילומטר היו צרכיהם לבנות
ת זה לא עניין של קילומטרים. היו צרכיהם לעלות ולרדת
וזה היה מאוד קשה.

ש היה שטח אבאי גרמני, האם הם בכנפו לתוך השטח הזה
ת כן. ברור.

ש ותחילה ללבם שם על יד הגבול. איך הם עשו זאת
ת אונחו עשיינו בשביilm בגדוד טרנספורט נידירות עד איוזה
מחנה סובייט. בכל מקומות היו מחנות עבדות בתול
השטח הצבאי ושם העבירו אותם מקום סובייט, דרך שם
תחילה ללבם ברגול.

ש אז אני רואה אחר כן ריכוז בגROL ב-10.4.44 אחד אדם אחד
אני רואה שעבד. ב-12.4.44 עשרים ושניים אונשיין
وترנספורט גROL אל הרבה תולנדים ב-3.5.44

ת כן. זה הטרנספורט שאני הلتכי בו.

ש אתה נתן לנו פרטיהם על טרנספורט של היום שבו נתפס פורר.
זה היה ב-17.5.44

בנ' תבש' ז', זה היה שוד לפוזום שעבר דרך אנדרורה
כאשר נסגרו פעם לאנדורה, גם אם היה בסוחרים
לאם. הם היז גם צדיקים לעبور את ה. ^{לט' 202.} (פלנוקה). הספרדיות.
אבל האם אנדרורה היתה סביחינה זו בפ' ספרד או בפ'

8136

ת ה גם באנדורה היה המון מפואר בימסאפו.
ת ש אז הטרכנספורט הזה של 3,5 עבר דרך אנדורה. ~~ו-הו-כט~~^{בברטניה}
ת צ כנ. בדור
ת ש בבריטניה שקרהתי לא סופיים הטרכנספורטים לפני יולי
ת ר 1944. אז חזר לכל הפלחות הטרכנספורט של 17.5.44. הטרכנספורט
ת ת הזה חסר אומת אונטר

1

הנבר

זה היה ב 6.6.44. יכול להיות שכך היה.
היה הפעם של שלושה שביעות מהתפקיד של מorder ואילך זה
עוד הרבה טרנספורטים
היו עוד ארבעה חמשה טרנספורטים
לוד אסר לי שהוא חשב שהוא זוכה שהיו 12 טרנספורטים.
אם זה אפשרי

וְיָכוֹל לְתִיעּוֹז

18 לינכט

ש אתה הזכרת את פרץ ליכטנשטיין. האם היו לך קשרים גם בתחוםה התייא איתנו או ששמעת עלינו לא. רק לאחר המלחמה כשהו בא לפראיז. יש כמה אנשים שהייתי רוצה לשאול אותו או תALK עלייהם. ומצדך נפגשת בו

הן כן. שגר פעם בהרצליה. הוא עובד במטון זוויזם. בכורן קורן עובד באפרילן. מה היה תפקידון הוא היה בעודם מהתזופים. אז הוא מעסיק עם התזופים. בקשרתו קבוצות גדרונות שטיפלו בייחודיים ואותם מתקבוצות ביזטר גדרונות שם אקס ביתה בכלל הקבוצה של התזופים של אדשיין הייחודיים האדרטיים וחלק גודל מהתאגיד בא מהתזופים האלה. האם היה לו אפשרות שתואר קשר גם כן בעניין ספרד, למזרון מאייני יודע. אני לא בטוח שטוע איתנו, בכלל אופן. באן אולג בטנו עם סימון לויית

הן כן

מה היה תפקידון מפדרייד

M.G.S. הוא היה בעצם S

אז הוא האדם הנדרול של אט. ג. א. א. ומטעם האט. ג. א. א. מעסיק עם האגיד, הוא היה איש הקשר בין אני לבין ששם שמעת במקורה קפלן על אשם קדיףיו שסיפרג בילדיהם

הן השם מוכבר ל. א. אבל אינני זוכר פרטיהם. אחדி כל השבטים שבעברנו זה די מסוטטש.

ש שאלה אחרונה. כל הפעולה הזאת עלתה הרבה בסוף של אתקציבים, סאיפה זהה בא

הן זה בא משווידריה, חלק מהగיינט והשאר מטהוכנות. בשווידריה ישב בן אדם שריכז את זה שם ישב יבלום א. והוא האדם שקשר בין האגיד וטהוכנות. כן היה שם כמן שווארץ, בתוד שליה מטעם הטוכנות והגויינט.

(1)

19 ליניביל

חוץ מזה ישב גספרד לורה מרבליס, שהיה אשתו של יובל
שהגא טיפלה במיוחד באלה שבאו לפדר.

- ש. לורה מרבליס
- ת. בן, וכל אלה לאנו לנוכח
- ש. אתה, באופן ישיר, טמי קיבלת את ההוזאות שהיו לך
- ת. ישיר מפוזל.
- ש. אך היה קשר ישיר עם פול
- ת. בן. דרך זיאו. היה לי קשר ישיר איתו, ז.א. זיאו
הוא תמיד איפת פול, אז אני עם זיאו יחד באתרי תיירות
לפול ותוא נתן לנו את הנושא בכספי לחתם לאנשיים, נודה
שתייה לנו צורך. היה ותקבוצה שלנו היתה על ידי
ביזירות נרנסיים ואלה שארוויתו בסוף היו עצמאים.
- ש. גם הפעם סקי באיזוד של דן על יד זיאו
- ת. לא. אף פעם לא הייתה בקשר עם פוקי.
- ש. לא, אני שואל אותך מנג' שום היה סקי בקשר לפיקוד של ספראן
אך בשם כובד.

(ג)

(ג) 50

אוניברסיטת העברית בירושלים
המכון ליהדות וסננות
חומר לתעודה געל-טן

שיחת מוקלטת עם מר אד ליניביל,

יום א', 3 ביוני 1962

טאג טלאג

ש - אני מציע שאנחנו נתחיל בנקודות שבת התחלנו בעצם. בפעם הקודמת, אבל הפעם בצורה כרונולוגית יותר. זאת אומרת הצלפוחן לפעילות מחרתית עוד בהולנד. אני מין שאתך התחלה בכלל עם מהתרח לאי-יהודית.

- נכון

5

ש - ובכן, מה היו הנסיבות, כיצד התקשרו אתם וכן הלאה.

- בעצם הם חיפשו אותן. זאת אומרת זה היה בזמן שהחbillו הגרמנים

עם הרדייפות אחרי היהודים. אז אני חפשתי פשוט מקום על-מנת

להסתתר, וממצאי אותן. זה דרך מכרים. אז הכוונה הייתה

10

בעצם שאבב שם בשקע עד סוף המלחמה, ובינתיים לא הייתה לי סבלנות. אני פשוט רציתי לעבוד. אז הם הכניסו אותי במסגרת השבودה הרגילהה.

ש - אתה היה רשום תחור יהודי באיזה שהוא מקום?

- ברדור

15

ש - זאת אומרת אתה זוכך בעורך תאሪיך, מתי זה היה הדבר הזה?
- הדישומץ ב-1941.

ש - בדישום הכללי של כל היהודים?

- כן, כן

ש - זה היה המרכז הזה להגירת יהודים לאילן?

20

- נכון. היוזנראט גם כן.

ש - היוזנראט עצמו? האם באו אחר-כך אליו? קבלת צו-קריאת לבוא לווסטרבורג או משהו כמו?

- לא. אני קיבלתי צו-קריאת, כן, בדצמבר קיבלתי צו-קריאת עצמן. זה היה הזמן שאני פשוט ברחתה.

25

ש - בדצמבר 1942, כן? מי הם אלה שהשתירו אותך?

- היו גורמים עצמם. אנשים מאוניברסיטה דלפסט, שהוא גמר כבר

25

את האודיבראסיטה והוואָהַיָּה מְרַבָּה וְהַיָּה עֹזֶב כִּמְהַנְּדָס. יחד
עם זה היה עוזה עבודה אי-לגלית, הצלת יהודים.

ש - אתה הכרת אותו מקודם?

- לא

5

ש - וביצד נוצר הקשר בינך לבין האדם הזה?

- דרך נוצרים אחרים טאנַי הַכְּרָתִי, והם קודם פלו באמא שלוי.
בעצם אנחנו חפשנו איז מקומ בשבייל אמר, ואמא היא הלכה לפני
מהבית, ואחר כך הם עזרו לי גם כן. היה פשוט זמן שלא הייתה
לי כתובות لأن ללכתח, והם באו ופשוּת האציגו אומי ברגע זה.

10 - אחריה לא הייתה יודע מה לעשות וכבראה הייחי הולך לאושוויז
או לווסטבורג כמו כל יתר היהודים.

ש - ברגע שאתה כבר הסתחרת, כמה זמן זה גשך ההסתתרות שלך?

- עד אפריל - מאי 1943.

ש - אתה אחר כך יצאתם אליו אופץ אקטיבי, זאת אומרת?

15

- בזמן זה אני עשתי עבורה אי-לגלית, זאת אומרת אני עבדתי
בડיוּף ניירות וכל הדברים האלה, בבית, מתוך הבית, לא בחוץ.
אני לא הייתה בתולנֵר בחוץ, בהתחלה בכל-אופן.

ש - זאת אומרת במקום המיטהור, במקום שהסתתרת?

- כן, זה היה גם המרכז.

20

ש - זה המשפחה של אנשי מתחרת?

- כן, זה היה המרכז ^{לט} של הקבוצה הזאת. זה היה בעיר דלפט.

ש - בדור. כיצד אתה, אולי תספר קצת איך הגיעו לנסיון לעבור,
לצאת מהולנד? מי הציע לך את הדבר הזה וכן הלאה?

- אני הייתה מוסתר שם ופשוט אני ראייה שאין לי עצבים לשבת

25

שם כל-כך הרבה זמן בתוך חדר סגור. והיה לנו חבר, קבחו
איפה אני ישחטי, הבוחר הזה ישב בפריז בתוך מהנדס. בתוך
מהנדס עבד בפריז, אבל הוא עבד בשבייל הממשלה ההולנדית
בהעברת טיסים, כפי שידעתי שט, וזה בא להולנד וهم נפגשו.

הם דברו, והוא שאל אם הוא מוכן להעביד אותו בדרך אותה. זה היה מה שנדרא *Pilotengesetz*. זה הילט טיסים. הוא הסכים, ואני נסחתי אז. נסחתי כמה פעמים אז. פעמיים זה לא הצליח, ובפעם השלישית עברתי לצרפת, בדרך לספרד.

5 ש - *הגבלה האנגלית-הגרמנית*, באיזה דרכים הם הגיעו? אני מבין מפרייזם, אז הם בכלל היו בשטח הכבוש על ידי הגרמנים. היתה הפעילות שלהם?

- לא, זה החילה כבר בהולנד ובלגיה ובגרמניה ערך אוניברסיטה. והעבידרו את הטיסים בתוך רכבות של הגרמנים גם כן.

10 ש - איך הם עשו את זה?
- בńירות מזויפים. טוב, אני הגעת גם לניראות של הגסטאפו.

ש - זאת אומרת בהולנד קיבל ניר גרמני מזויף?
- של הגסטאפו, כן, בסוכן גסטאפו.

ש - ואתו עברת את הגבול ההולנדי-בלגי?
- כן, ובלגי-צרפתי גם כן.

ש - הייתה איזו ביקורת חמורה כך בגבול ההולנדי-בלגי?
- לא. בתוך הרכבת היה ביקורת, כמה פעמים אפילו

ש - מה היה שיבוי של הניר? זה היה ניר אמיתי או טופס
- לא. זה היה ~~טופס~~ ניר מזויף, זאת אומרת דוגמה מזויפת של

20 הטופס האמיתי, והיו אקלים למלא רק את הטעמים של הבן-אדם
מספר שלו ובאייזו ייחידה הוא היה שייך וכו', וזה

Reisezettel
דעת אומרת מקום ~~בז'אנט~~ . ובכן, הניר הראשון שקבעתי
זה היה מהולנד לטולוז, דרך פריז. רצ' היה קצת מוזר פעם
ראשונה, שהוא היה בדיעוק אחרי שהאנגלים התחילו להפיץ את
הערים בגרמניה, אז הגרמנים היזמו מלחמות קאוח. ופעם ראשונה
שליחתי ברכבת וישבתי בין קאוח-זון-ההילזון, אז זה היה קצת מוזר.
ש - אתה הופעת בתוך הולנדי שעובד בשבייל הגסטאפו?

ש - זאת אומרת שבעיה של אקסנט או לא אקסנט לא הייתה בכלל קיימת.

- לא

ש - גרמנית ידעת?

- כן

5

ש - הם הקיידו? הם בדקו בדיקנות את הנגידות?
- בהחלט. כל נסיעה הם בדקו. כל נסעה ~~הם~~ הם באו. לא ~~הנ~~
לט, הם יכולים רק לבדוק אם התמורה מתאימה עם התעודה.
זאת אומרת הבן-אדם מתאים עם התמורה על התעודה, ואם
הוא ברכבת הנקונה.

10

ש - זה היה במקרה שהם לא חושדים. אילו היו היו חושדים, מה היו יכוליהם לעשות?
- אז הם יכולים להוציאו מישחו מהרכבת, עוזרים אותו ומטלפנים
לייחידה שהוא רשום. זה גם קרה אצל מישחו. נחפס.

15

ש - אני מבין שבאזור זה הגעת ברציפות עד פריז?
- עד פריז

ש - ושם?

20

- שם אני חייתי. באתי לפריז, זה היה בדיקון הבן-אדם הזה
לא היה שהיית צריין לפגוש אותו. הוא בדיק היה צריין
לנסוע באופן פחאגמי להולנד. וידעתי את בית המלון שלו,
הלכתי לבית המלון שלו וכונראה שהשומר של הבית-מלון ידע
משהו, שחייב באיטם כל מיני טיפוסים גבוי באיט אלינו. אז
הוא נתן לי את המפתח, ואני נכנסתי לחדר שלו וחיכיתי שם
שבוע וחצי עד שבא. בעודם היה לי עוד כthonת, וזה היה של
25 איזו בחורה הולנדית שהיה היה גרה באולנד כבר שנים דבorth.
הלך לחשוף אותה ומצאתי אותה רק אחרי שבוע וחצי, והיא
עדורה לי. היא נתנה לי כסף עד שהיא חוזרת, היה ולא היה לי

כsoftmax צרפתני אלא רק פרזקטים בלגיים ומחדרתי ללבת לאיזה בנק להחליף. אז הייתי עוד חדש לגמר במקצוע הזה. אז לא ידעתי בדיקות את הדריכים. ואחרי שהזר האיש, אחורי שבוטים, אז הוא סידר לי חדר באורחו מלון, והיזרתי גדר שמה עד שהתחלנו לפועל. וזאת אומרת עד שהייתי צריין לזו לספרד.

5

ש - כמה זמן זה לך, אחורי שהוא הופיע?
- זה לך איזה שבוטים. ^{הזר} אמר-אברהם שהוא הופיע ~~את-~~
זה הופיע?

10

ש - איזה חדש בערך; שלושה שבועות עד חודש.
ש - ואחתה כשהחכוונת לעבר אחר-כך לספרד, הייתה לבך או שבינתיים החטאפו עורך הולנדיים?
- עוד שני אנשים. שני קצינים מהמחתרת ההולנדית.
ש - שבס-כך באו מהולנד?

15

ש - התפקיד של האיש הזה בצרפת, בפריז, היה להוביל אנשים שבאים מהולנד?

20

- כן, נכון. הולנדי בלגיה, שבקו הזה הם באו. אז הוא טיפול בפריז עצמה, בסידור של האנשים האלה.
ש - ומה עשית אתה באוחורי חודש הייחום יחס?

- אידי אז לא עשית שום דבר. הסתובבתי וחיכיתי עד שייעברו אוטי לספרד, זאת אומרת מישחו יעביר אוטי.

25

- נסעתني לבורדו, עם שני האנשים, יחד עם איזה בן-אדם שלא הכרתי אותו, גבורה מאר, שאחר-כך התרברר שהוא היה סוכן-כפול. והוא אוחרי-כך נכנס להיסטוריה בשם "גוריללה". ^ע ידעו רק ב-1944 שהוא היה בן-אדם שפבד גם בשבייל הגרמני וגם בשבייל האנגלים.

כחו ספירים עליו, ואמרו שהוא גם שם על החרבון שהאנגלים גוחצסו
באנגליים אז עם האנגלנים. שהוא היה הבן-אדם שמספר להם אז שתהיה
תקופה של האנגלנים האנגלים על-טפסת למורס את הגדר מעבר הריין.

ש - האם הגיעם לבורדו עם איזה ניירות?

5

— אותו הבירוח, כפי שהסבירתי. שלושתנו.

ש - ובבורדו היה לכם עוד איזה איש קשור? ניסיתם ללחוץ לגבול בכלל?

10

— לא, הוא אמר לנו, ~~שאלה~~ ^{אתה} היגנו בבר, אמר ~~למי~~ שנפגש יותר
מאוחר. אז קרחה איזו חקלה ואנחנו ראיינו שמשהו לא בסדר. אז
כל-אחד ברח לצד אחד. מה שקרה עם שני אלה, אינני יודע. אני
זרת לפרייז, אבל לא ידעתי שהוא מעורב בחקלה הזאת. פשוט,
ראיינו שחיכו. אז זרת לפרייז וספרתי. אף אחד לא הבין בדיק מה.
היא להם כבר ~~אך~~ ^{היא}, אבל לא קשו את זה אותו.

15

שהגעתי לפרייז, אז לא הייתה אפשרות להעיר אותו לספרד בזמןנו, ואז
פגשתי את הבחרדים היהודים האלה. אז נסתה שוב פעם לבורדו
על-מנת לעבוד שם. הם נתנו לי איזו כתובות שאפשר לעבוד שם,
~~במתקה~~ במחנה של לפטוואפה על יד גנר גרון. עבדתי כמה
ימים. ראייתי שזו עבודת קשה מאד. אמנם זו הייתה חברה הולנדית
גם-כן, אבל לא הייתה בסורה. הם תיכף מסנו, היוichi עם עוד בחור
אחד, לא-יהודי, אז הם חשבו שאנחנו שכנינו סטודנטים. אז חשבנו
זה יותר טוב ללבת לבנות ממש. אז נסתה לבורדו. שם היה לי
כתובות שם נתנו לי בזמןנו. פגשתי שם ~~את~~ ^{את} הרכבים ~~ההתקין~~ ^{ההתקין} הילדי.

20

ש - אתה אומר "הם", אתה מוכיח לנו?

— כן, נכון, כן. ופגשתי שם בחור בשם וילדי.

ש - בבורדו?

25

— כן. וזה בינתיים הם לא ידעו מי אני ומה אני, אז כשהייתי בפרייז
~~היה לי אין~~ ^{היה לי אין}, והם ~~נתנו~~ ^{נתנו} לי את הכתובת ~~האות~~ ^{האות}, אז נתתי להם את הכתובת של האנשים
~~הילדי~~ ^{הילדי}, שהם יבררו מי ומה אני. בינתיים נכו היה בהולנד, ונדמה לי,

- גדעון זט ליטט, נסע לשם עם המפונח שליו ושאל אותו מי וממה אני. ברור ששם היה אז בלגן גדור. הם חשבו שמחפשו אותי. והוא הזכיר את גרעון בברכט במל, ואנדר טראט איזטי, דאיו שם לאיזה חמישה - שהי יהודים מוסחרים שם. הוא צייר אותו מהר מהביחת, עד שנחברר כל העסוק הזה שם מהמחתרת היהודית, שלא הגרמנים הפסו אותו. אחר-כך הם שאלו אותו פשוט, היוות שפה לא נסיוון, אם אני רוצה להמשיך לעבוד. ודרכ אגב, על-ידיינו נוצר קשר הדוק בין גרעון זט לא וכל האנשים שישבו שם, והאנשים האלה, הגויים האלה, שאנו חברתי בפפת. והאנשים בפפת מכאן הרבה כתובות בשבייל גרעון וכל "החברה" שעבדו בהולנד, על-מנת להסתיר את הילדים והמבוגרים.
- ש - מי היו, אם כן, האנשים האלה במחתרת ההולנדית הכללית?
- זאת אומרת אנשים בפפת? מה השמות שלהם?
- קוראים לו ארוי באקר ולה איבי. והם הביבט, הם היו כבר כמה פעמים בארץ. דרך אגב, הוא אחד מנהיגיהם של ה-איסלאם.
- ה - FAO ברומא היום הם עשו הרבה הרבה מאר בשבייל היהודים. אפשר להגיד שעשרות, אם לא מאות, עוזרו.
- ש - ברור. הפגיעה שלהם עם לנו, אני מבין שהיתה, כפי ספרה בפעם הקודמת, היבט בבית-קפה, במסעדה, באופן מקרים?
- כז, בפריז.
- ש - לאחר שהם כבר קבלו את האינפורמציה המדוייקת עלינו, מה היה הילאה?
- אז הם ניגשו, שאלו אם אני מוכן להתחילה לעבוד. היה להם צורך במישחו שייעבודם עם הצלבנים. וחיוות ואני ידעת גם הולנדית, גם גרמנית וגם צרפתית פחות או יותר, ואצלנו כמעט שלא היו אנשים שידעו צרפתית, אז אני ירדתי לטולוז על-מנת לעבוד עם האג'י.

ש - אתה אולי זוכר מתי זה היה, באיזה חדש ב-1943 היה כל העניין הזה?

- אני לא זוכר. אוקטובר, אם אינני טועה. אני לא זוכר בליך.

5

ש - אם נשחזר, אתה אמרת שעד מאי יוני בערך הסתרת?

- כן

ש - ומייד אחרי זה יצאו לך לעבור? אחרי שמרת להסתתר?

- לאן לעבור?

ש - לעבור לספרד

10 - כן

ש - ואחר-כך היה בערך עוד איזה נאמר אליו חורש חדשים בפריז?

- כן

ש - זאת אומרת שזה בערך אוגוסט-ספטמבר?

15 - כן

ש - אז בערך הימה הפוגישה זו?

- כן. זאת אומרת יותר מאוחר הימי עוד בבורדו. חזרתי שוב פעם לפראיז.

ש - כמה זמן נמשכה השהייה שלך בבורדו?

20

- היה בערך איזה חודש וחצי. גם שם אני במל ריק יצאת מהעסק הזה היה ועד ששאלנו אותו אם אני רוצה לעבור

באופן פועל, או עבדתי בבורדו באיזה מחנה על יד הנמל ^{U.S.A.} ~~לא~~amps על הגרמנים. זה היה של ~~לאבוב~~.

גרמני, קבניהם, והיה להם צורך במתורגמן. אז אני עבדתי

25

שם בתוך מתורגמן. היינו למשך שניים שלושה בחורים בבורדו,

ואני ~~היבש~~ גבר, קיבלתי חדר אצל משפחה ארפתית דרך

הקומונדרורה (המפקדה) של הגרמנים. הם חילקו חדרים. אז

היות ואני הימי נתין הולנדי, זה היה כתוב גם בניירות

שלו. אז לא השתמשתי בניריות של הגסטאפו אלא ניריות של הארגניזציה "טודט", הולנדי בגרמניה. אז הם החזיקו הרבה יותר טוב כלפינו מאשר כלפי הספרדים שעבדו שם או פולנים או מי שרצה.

5

ש - היו שם גם ספרדים מספרד?

- כן

ש - מתנדבים?

10

- לא, אלה שישבו בארכף בתוך פלייטים של פרנקו. אז אני קבלתיי דרך איזה חדר. היתי עובד שם בחודש אחד או חודשים אחד שהחלה לי לעבוד באופן פעיל יותר ^{ללא} לבודחי את המקום העבודה הזאת, אבל החזקי את החדר, והחלה לי לפעול ממש. היתי כמו פעמים בפריז. כשהזרתי שם פעם שנייה או שלישיית, איינני זוכר, אז חיכלי הכת של האנשים האלה שם היו מארך ^{פויין} ככלבי בחילה, היהות והם חשבו ^{פויין} מה שפה גרמני, אז דברתי אותו בתקופה הזאת מהם ראו שיש כאן משטו. והיא סקרה לי שבאה המשטרה הגרמנית ומה מצאו בחדר נירוח, נשק והכל, וירושבים ומחכים לי. אז היה והוא ידעה שנסעתו לפריז, חיכתה לי שם יומיים. כל רכבות שבאה מפריז היא חכתה, על מנת לראות אם אני נמצא. בוצרה כזאת אני ברחת בודאי. ברכבות הבאה אני חזרתי לפריז וכבר לא רואו אותו שם בבודדו.

15

ש - אתה אז כבר עבד בשירות של נזו?

- כן, כן

ש - זה היה עוד לפני שעברת לפריז, אם כן?

- זה היה עוד לפני, היה שבעצם לפריז עברתי רק ב-1944.

20

ש - זאת אומרת, אם נשוחר באופן קרונולוגי, אתה הייתה בפריז. בפריז פגש את נזו. עברת לבורדו ועבדה בבורדו, ובאותה

תקופה גם החלה לעבוד מטעם האגו'?

- נכון

ש - מתי הגיע, אם כן, לטלוז, לאחר מכן?

- חזרתי ~~לטולוז~~ לפירז ומפירז נסעה לטולוז והחלה לעבוד עם
ליאון. בטלוז בעוד החלה רק לעבוד אחרי שהיתה התקלה
הראשונה עם האנשים, שפנסו את-

5

האנשיים.

ש - בוחנת הרכבת?

- כן

ש - אז רגע, כדי לשחרר, תרש לירגע. ז'אך רויטמן קיבל בעצם
את הריבוץ של העניים האלה באוקטובר 1943.

10

- כן

ש - פחות או יותר באותה תקופה, זה הוא נחש באותה תקופה שזה היה
ב-17 במאי, אם אכן טועה?

1944 -

ש - 17.5.1944, כן. זאת אומרת שאתה פגש אותו בחלה הראשון
של שנה 1944.

15

- כן

ש - באיזו צורה?

20

- בזמנו התעסוקתי בהעברת אנשים. אז אונטו, הייחי צרייך להפגש
אתו על-מנת לסדר את העברת האנשים לטרנספורטים לספרד. שם
הכרתי אותו ז'אך, וגדמה לי שאלין ~~היא~~ עבדה אחר. בכלל-אופן
מספר פעמים אנחנו נפגשנו בטלוז.

ש - זו הייתה הפעולה הראשונית שלך במסגרת האג'ן? הסיווע להעברת
לכיוון הפירנאים?

- כן

25

ש - זאת אומרת, אתה הגיע לשם נאמר באוקטובר נובמבר, בחורף
זוד?

- לטלוז? אני חשב שזה היה דצמבר.

ש - דצמבר?

- כן. זה היה במרכז החורף. והלכתי לליון. אחר כך ישתי חיש או חדש וחצי, בליון ומשם פולחטי. חזרתי לטולוז ואז

ש - נשארתי כבר בטולוז ואחר כך בפריז. /זאת אומרת שוב כדי

5 להמשיך את הקור הרכונגולובי, אני ממן שבדצמבר אז, כמה זמן שהיית בטולוז בתקופת הראשונה? זמן קצר?

- אני חשב כמה שבועות, לא יותר

ש - זאת אומרת, נניח, ינואר בערך אתה מביע לליון. ועוד פברואר ה恰恰לה מס' אתה בליון, ואחר-כך אתה חוזר לטולוז. מה עשית

10 באוטו חדש בטולוז? אותו חודש של חורף, נגיד דצמבר 1943

ינואר ?

- קודם-כל אנחנו נסינו, נדמה לי, אז להקים איזו קבוצה של סבוטאוז' בטולוז. אתה דברת עם לייאן ועם מורייס?

15 ש - מורייס האומץ? כן. אבל לא ראיינתי אותו אלא רק לשיחתך. כי אז אני עטתי בעניין של ספרד בלבד ולמורים לא

היתה נגיעה, לבסוף.

^{לאו}

- נכון. אבל מורייס, ~~אנפוא~~ או נסינו להקים קבוצה כזו, נdiceה לי שבאותו התקופה שהתעסקנו בדברים האלה

ש - זה נקרא "גרופ פראן דוביל"?

20 - כן. נכון. זו ה恰恰לה של "grp. Fr. Dobil", שאחר-כך עבר לטולוז. ביולי או בספטמבר, לפני הסוף.

ש - עם מי היה לך קשר באוטה תקופת בטולוז?

- עם פול

ש - עם פול ישירות

- טוב, דרך המשך שלו.

ש - בבה

- בבה. עם לייאן, עם ז'אק, עם לוסיין לובלן, אבלין.

- ש - הגיעו איז חברים הולנדים לטולוז באותו חדש, לפני שעברת לליון?
- כן
ש - ומה טפלת בהם?
5 - כן
ש - בנה החבאת הטיפול זהה?
- כל אחד מהם עבד בכל מיני מקומות, ולפעמים היה צריך להעביר אותו, ~~לפניהם~~ ^{לפניהם} מיקומות אחרים,קרו כל מיני חקלות. אנחנו היינו צריכים לטפל בזה.
10 ש - ומה הם עבדו? אצל חקלאים או ~~חקלאים~~?
- חלק אצל חקלאים וחלק במחנות הגרמנים, מתוך מתורגמים וככל מיני עבודות אחרות. אלה שידעו קצת צרפתי, ~~אלה~~ עבדו אצל הצבא הגרמני, היו אלה הכל קל.
ש - זה הכל על הנגידות האלה של "אורוגנייזציון טוודט"?
15 - הכל "אורוגנייזציון טוודט".
ש - עם מי מן הצרפתים היה לך מגע בקשר ~~עם~~ ^{עם}icuspor של ~~הברטונים~~
האליה?
- אני אומר לך, עם כל אלה.
ש - הם ~~עבדו~~ עשו גם בטיפול בהולנדים?
20 - כן. החלק הכספי תמיד בא או מלוטשיין או מפול דרך בבה או דרך לייאון או מישטו אחרה.
- בדרך
ש - וכך עברת לליון, עם מי היה לך שם מגע?
- בליון היינו עצמאיים. איז נסעתי עם ארבעה אנשים. היינו 25 ארבעה לנו בליון, שני בחורות ושני בחורים. ושם לא בליון עצמה, בוויאן, זה על יד ליאון, ושם אנחנו עבדנו גם אצל הגרמנים. שני בחורות מתוך עבודות עם מתורגמן, והבחור

השנִי, איבנִי זוכֶר כבְּרָגָתָה הוֹא. עַבְדֵי.

ש - אֲדַבְעַתְם הַוְלְנְדִים?

- כן

ש - מַי אֶלְהָ הַיּוֹן?

5 - לא. אחד היה יוצא גרמניה. היה שם דופאַה, שהוא היום נייס.

קוֹרָאִים לוֹ דוד נייס. נדמה לי שהוא אמריקאי עכשו, מרצתה באוניברסיטה. היה שם רבקה ~~שָׁקָטָן~~ ^{וְאַלְפְּטָנוֹן} ^{בְּיִקְרָם} ^{עַד} שהיָה גְּרָה ^{בְּלִיכְלָן}, וצפורה בתק-אשר, שם עבדה הַיּוֹם תְּבִירִים טוֹבִים שלנו. גרים בבאָר-שבע עכשו. אנחנו היינו יחד בליון. ואופָן מִוְחָד אֲנִי לְקַחְתִּי

את צפורה אחי, היה ובעלה נחפס בגבול השוויצרי. הוא גם ותפְלָה 10

על יד מונפליה. הוא חיפש שמה דרך בשבייל ילדים להעביר

לשוויצריה. אתה צריך להבין דבר אחד: לא רק שאנו עבדנו

עם אַבְגָּיִ. אבל אנחנו סמכנו יותר על עצמנו. אז שלחנו גם אנשים

שלנו לחפש דרכים באופָן מִוְחָד לשוויצריה. לא סמכנו חמיד

עליהם. אז זה היה נסיוֹן שהסוך שלו די מר, היה והוא 15

נחפס. הוא ישב בדכאו וחוֹזֵר אחרי המלחמה.

ש - חוץ

- כן

ש - לאַבְגָּיִ היה אַז, ~~אַז בְּכָל לְאַבְגִּיאָטָן~~. ^{Elf} ^{וְאַז} שְׂרוֹת של האלה

20 ילדים לכינוי שוויצריה. אתם ידעתם על הדבר הזה?

- כן

ש - ובמקביל חפשתם דרכיהם?

- כן

ש - הייתה יוזמה כזו מצדכם גם לכינוי ספרד או לא?

- לא

ש - דאת אומרת זה השארתם לאַבְגָּיִ?

- עוד לא היה שם נסיוֹן ושומ אָפְשָׁרוֹת לְעֹשָׂה מְשֻׁה בְּכִיּוֹן

זה.

ש - ברורו. הוכיח עבדחת שם בווינון?

- זה היה איזה ~~Baustelle~~, ועבדנו שם כמה שבועות, עד שקרה איזה

~~BAUSTELLE~~

ענין של סבוטו', גם כן באיה בית ח:right>ושת, ואיזה בחזרה גרמניה

או אוסטריה, שהיא היתה צבא הגרמני, ~~וילגראן~~ ^{וילגראן} אותה מלאן,

5 א-~~חיה~~ הדירה אותה שמחשים אותו, היה והם חשבו שאני

מעורב בעסק הזה. אז באותו הערב אנחנו בחרנו שם. עשית

נידחות ולקחתי את שלושת האנשים וברחנו לטולוז. ועל הרכבת

הזאת הייתה איזה התקפה מהמקי' באותו הלילה ולא קרה שום דבר,

רק שכדור עבר על יד הראש שלי. זה ענין של מזל.

10 ש - זאת אומרת, על סכונה מהאנגלים לא חשבתם עד אז?

- זה לא היה האנגלים. זה היה המקי'.

ש - מסבוז'. אני מבין שאתם הגיעם בערך במרס או בפברואר

בחזרה לטולוז?

- כן

15 ש - היו כבר שם חברים. הולנדים שהם חיכו להעברה או משהו כזה

- הם היו מפוזרים בכל ארצות. בטולוז עצמה ישבו רק כמה אנשים.

ולא היה גם רצוי שיהיו יותר מידי, היה וטולוז חוץ מזה היה

מרכז של המתחר לספרד, לא רק יהודים. היא הייתה מרכז של

הגסטאפו בדרום ארצות. לא היה רצוי שיהיו יותר מדי אנשים.

20 ש - זאללה שהיו, שכנו בדירות פרטיזות?

- לא, בתים מלאן. ההולנדים, אני מדבר. לא הצרפתים.

ש - כשאתם הגיעם כבר על תאריך, איך התארגנה שיירה לכיוון

הפירנאים. איך זה היה?

~~אנו~~

- היה מה שנקרו يوم א-מסויים, אנשים היו צריכים להיות

25 במקומות מסוימים, בטולוז בדרך כלל ~~אלא~~, על יד טולוז באיזה

מקום. אז עליינו היה לדאוג להביא את האנשים בזמן.

ש - איך התחלט להסתובב במקומות העבודה השונים?

- כן. הוציאנו אותו. העברנו אותו לטולוז.

ש - בטולוז מסרham אותו לידי מישחו?

ש - כן. ~~שם~~ אנטו^ן, ביום שלפנ שליחות לטפרד, אונחנו בבר, למשל, בשתייה רכבת, הבנו אותו לתחנת הרכבת והם נסעו.

ש - בזה גמרתם את חפקייכם?

5

- בהתחלה כן. אחר כך, נסענו עם השיירה לפירנאים בדרך כלל.

ש - כמה شيירות כאלה אתה יכול בערך לזכור?

- אני יכול לזכור ארבע شيירות גדורות.

ש - של כמה אנדיזים?

ש - קשה לי להזכיר היום.

ש - זה עשרות? בודדים?

- לא

ש - ש מה, שמו מה, כך

- זה אני חשב בין עשרים ושלשים וכמה אנדיזים.

ש - ברור.

15

- אבל שוכ פעם, תאריכים בודאי חמצא בכרטיסיה של אב'ו.

ש - לא, תאריכים. לפחות יש לך הסקילט, יש לך השלד. אחת צרייר בשור ועצמות,בשר וגידים כדי

- זה הכל כל כך מטופש כבר, תאריכים להזכיר מחדש זה או זה.

20

ש - אני מבין. עכשו באה השיירה המפורטת שנתקעה, של ה-17 במא שחייתה המפללה.

ש - כן, אני היתי בשיירה.

ש - מה בדיקת היה?

25

- היתי אחראי על השיירה, ורציתי לעבור לטפרד. למה? לגמור את העבודה שם. אז אונחנו הגענו לבוסאנס. מטראנס נסענו עם אוטובוסו לאיזה כפר קטן, יחד עם הפאסר, והתחלנו עלולות בפירנאים, ועליינו יומם ובלילה נשארנו [במקרה אחד, הפאסר הזה

חזר. לאחר מכן ביקר העירן אותו מתחום, אני ישכח, בא אידה

והעברתי אותו לטולוז. לא היה משחר אז. ובטולוז אמרו:
חביבי, אתה צריך להמשין. אז לחתמי את הקבוצה הholendriet בקשר
פחים או יתדר בידיטם. ננו לא היה. וילוי, גדמה לי, גם נתפס. לא,
וילוי לא. ננו (^{וילוי}) (לודז') סוזי עוד אחת.

5

ש - ציפי?

- ציפי, נכון

ש - זה חמישה. ננו, ציפי, לודז' (^{וילוי} לודז') וסוזי הרמן.

- כן, נכון

ש - כיצד גוזח אחר-כך הקשרים שגרמו לפלה השנייה, לעניין של לידיה?

10

הענין של לידיה זה היה עניין של אבוי טהור. אם, היחחה להם
חכנית, להזכיר צבא יהודי בחוץ צרפת, ולשם-כך הם היו בקשר עם
^{אחים} מלחים. גדמה ליל, שהם היו סוכנים של הבריטים. וזה
חוון צריכים לקבל דרכם את אישור להקם צבא כזה שכירשו בו.
והיות שהם עבדו גם בשבייל הגרמנים, אז עשו אספה כללית וכולנו
15 הינו צריכים להיותם. אני גם היחתי בדרך לפריז, אבל למזל
היתה חקפה אוירית בלילון והרכבת לא הילקה כלולה לעיבור, ^{אגדה} ונשארת
חקוע 24 שעות בלילון, וכשהגעתי לפריז אז זה היה כבר אחרי
המקורה.

ש ^{את} זאת אומרת, זה לא עניין של חכמתם. זה עניין של מזל.

20

ש - היה לך איזה מגע קדם עם תתיווך זהה?

- לא. זה היה עניין של אצראטהיט.

ש - איך ורך?

25

- רק אז היה צריך להיות שאנו נצטרך גם לזה. ולעתה מטר פלאן
בזה. איפה, מה ובאיזה חלקים של צרפת, באיזה קבוצות, באיזה
גודל הקבוצות, זה היה צריך להיות בפוג'ה האיזה חזאת.

ש - ברורו. אני מבין ^{שהיה} איזה חדשים בין הכלולן של השירה של
17 במאי לבין הפונצ'ר הזה עם לידיה שתחפשו. אחר כך גם חפסו את
וינדמילר מקום זאת האחריתם. בתקופה הדאם הייתה כל הזמן בטולוז?

- לא

ש - אלא?

- כל הזמן בדרך

ש - מה עשית?

5 - טוב, מקס וינדמילר איז היב עוד חומשי' חדשים והוא הביא
אנשים מהולנד, ^{ירק קולק} בדרכם-כל-על-האנז. אני לחתמי אותו שמה,
והעברתי אותו. ואת הקשר בין האב', בטולוז ובהולנד אני
עשיתי בזמננו. זאת אומרת, אנחנו נפגשנו בפריז, מקס, ^{ו-ה-טַּגְּהָגָה}
ועוד כמה אנשים. בדנו באורה בזו. זאת אומרת אני טפלתי
בחור צרפתי.

10 - למקס וינדמילר לא היה שום קשר עם החיוור של לידייה?

- לא

ש - לא היה אייזה נסיךן לשחרר את ננו?

- זה לא קשר עם הענין הזה.

15 - זה מעניין. מה היה, אם כן, הנטיון הזה, אם אתה ידעת
פרטיהם כלשהם?

- עשו כל מיני נסיבות למزاוי פל' אפשרות לשחרר אותם. אבל
קדם-כל לא ידעו איזה הם. הם, נדמה לי, היו בסן-טה, ולאחר-כך
^{מחוץ לפריז}, באיזה בית-סוחר. אנחנו הרבה פעמים דברנו מה
לעשה ואין אפשר לעשות את זה. אבל ברור, לאתקיף בית-סוחר או
אפיילו דראנסי, צרייניס קבוצה גדולה כזאת של אנשים, שאנו
איפילו לא היינו יכולים להקים. אז העסוק של שחרור של ננו
ובכל אלה, זה היו יותר דיבורים מאשר ממש.

ש - וואין לזה קשור עט התיכון הזה של לידיה?
- לא מה שאני זוכר בכלל-אוףן

ש - ובכן, אנחנו הגענו לאט-לאט ליולי 1944, כן? לאחר הכשלון הזה,
קשהה באט לפרייז וראית שחפסו את כולם, מה היה אחר-כך?

5 - זה היה כבר אחרי ~~היום~~ ^{D. Day}, בונדרמאנדי. וקבוצה של האג'י הם
עלו לפרייז, לא הייתה לנו כבר אפשרות להעביר אנשים לטפרד. ראיינו

שהם כבר מתקרב הסוף בלארו האג'י, אז אנחנו הצלפנו לכוח של

10 *Capofranco de Villo*
פרייז.

ש - מי הם האנשים שאז הצלפנו לייחידה הוזאת של גדורם פראן דביל?

- אני רע מאר בשמות.

ש - מהאנשים הבולטים, שעסכו את בטולוז?

- היה שם אחד לוסיון, מזוקן. היי ארנסט אפנאלד.

ש - הוא היה בניאה והוא עלה לפרייז?

15 - כן, היה ז'יז' פורהילט.

ש - הנרי פורהילט גם כן?

- כן, ז'יז' והנרי. שנייהם. טוני גריין, ושי אחיות, נלי וצ'ז.

ש - אתם התארגנתם בתור ייחידה? היה לכם מפקד?

- כן, היה מפקד

20 - מהאג'י?

- מהאג'י. אני לא זוכר גם כן. הוא בא מניס גם כן. אנחנו התארגנו,
התחלנו להתכונן, כדי לגבור אוטומוביילים. מצאנו אוטומוביילים
ברחובות, גנבו אותם. סדרנו את ההתקפה, התכוננו. אנחנו פעלנו
בעצם תחת פיקוד של קולונל אחד שקוראים לו רול, שהוא היה

25 אחר-כך מפקד פרייז. והוא איזה סרן נבייל שהוא היה מקשר בין

המפקדה של הצלבאים והצבא שלנו.

ש - לאחר השחרור? אני מבין שאתה השוחחתם בלחימה גם בקרבות
✓ הרחובות שהיו שם?

- כן

5 ש - ולאחר מכן?
- לאחר מכן היתה עלייה ב'.

ש - המשכת העבודה? במסגרת האג'י?
- אני המשכתי לעבוד.

ש - במה זה חטא?

10 - ארגן את העלייה ב' בכל מערב אירופה, הולנד, בלギה, צרפת.
ש לווש הדרזות.

ש - האם היו אחר עוד אנשים בפועל הזאת מאנשי האג'י לשעבר?
- הרבה

ש - ואתם חלכם עם הצבא הצלבאי קדימה או שה היה רק אחרי המלחמה?
15 - לא. אני עבדתי באופן נפרד. אני הצלבאי למטה העליון,
וזאת אומרת למפקדה العليונה מטעם הב' רינט להצלת העקורים,
וקבלתי ניירות בהתחם. כך התקדם עם הצבא קדימה. היה לי
חוואר של קצין. כך יכולתי להתקדם לעבור את הגבולות וליצור
קשר. אז כך התחילו לארגן את עלייה ב', אפילו עוד לפני שבאו
20 השליחים מהארץ או מספרא.

ש - במה זה חטא? בהעברת אנשים לכיוון צרפת?

ש - מאיזה ריבוזים, ...
- כל מיוני. בלギה, הולנד, שווייץ. בהתח' ... עלי ערד לא היה
לנו חכנית מפורת. היה הכל מוטשטש. זה זו לשם וזה זו צפונה,
25 והשני דרום, והכל לא היה. עד שלא התחילו לארגן את עלייה ב'.

๗ - בָּרוֹדֶה

זו הייתה פשוט חקופ מعتبر, ואנחנו השחמטנו פחות או יותר
כשליחים של רצון טוב, אם אפשר להגיד דבר בזה, מטעם המחרתת
הצרפתית. זה נכון שהגענו למקומות כאלה שספרנו מה שהי
ובאייזו צורה שעשו, זה נתן איזה "פוש" לאנשים במקום. למשל,
אנשים שהיו מוסתרים שלוש ארבע שנים, פתאום ראו שהיה בכל-זאת
עוד משהו אחר, זה החזיר להם קצת מהכבד העצמי שונע יהודים,
ושלא כדייכים להסתכל רק על הגוויות שלחמו ועשו את כל העבודה
המחרתית.

ש - גם בתרור קצ'יז, נגיד, של הגרינט, אתה הייתה עוד קשור
באיזו שהיא צורה בפולונסק?

כז. ודי". עד שלא יקחו לגמרי את העבירות של עליה ב', לידיים היישראליות, אז לפולונסקי היה תפקיד ד' חשוב בעסק חזון.

ש - במא זה חבטא?

— שם הינו צרכיכים למצוא מקומות ריבוץ של האנשים והיו צרכיכים לדאוג לענייני אוכל, מחסניהם בשבייל נשק פכל הדברים האלה. אני בעצמי עזבתי אז את האג' ^ט אחרי חצי שנה, אחרי השחרור ועברתי לעבוד אר ודק בשבייל ^ט עבריה, העברת נשק ודברים כאלה.

ש - זו הייתה התארגנות נפרדת? זאת אומרת האג'י היה מנהל התארגנות
אתם וארגן הבריתה היה דבר אחר.

- בכלל זו שהחלהנו לעבוד באופן רצינני, זו "צאת מהאג", שאסודר היה לי בכלל לקבל פקודות מהם, היוות והם כבר היו חחת פקודות של הארגון ^{לאן גוון}. זו אני עבדת באופן ישיר, זאת אומרת חחת פקודות של

ש - אני מודה לך. זה הגבול ההיסטורי וזהו של שיחתנו.

אלאן

diff. b3

مکالمہ

שאלון נספף למר איבנוריל

- 1) האם עדותך הצעירם למחתרת של קורת ציילינגר (מחלוואים האחרים בנוובמבר 1943, מה עשיים איפוא בחקווה שבין מועד זה לבין 17.5.44, עם שיטתם לעבור לספרד?
- 2) האם עבדת בטולוז עם ארגנט הירוש (זווילו)?
- 3) האם חכרת בטולוז בחורה בשם "אולידיין" (חיה חות דומלייב)?
- 4) עם עבדת עם באי בריז?

אנא פרא ביצד הכרה כל אחד מהלו, מה עשו ומה עשי אתה וכו' .